

31.5.2011

Käsitteltävä tässä kokouksessa

3

24.5.2011 pöydälle pantu asia

EHDOTUS TERVEYSKESKUKSEN STRATEGIASUUNNITELMAKSI
VUOSILLE 2012- 2014

Terke 2009-23

TJA Terveyslautakunta päättäneenä hyväksyä terveyskeskuksen strategiasuunnitelman vuosille 2012 – 2014.

Pöytäkirjanote sosiaali- ja terveystointa johtavalle
apulaiskaupunginjohtajalle sekä terveyskeskuksen osastopäälliköille.

Lisätiedot:

Simoila Riitta, kehittämisjohtaja, puhelin 310 42213

LIITTEET

- Liite 1 [Helsingin terveydenhuollon toimintaympäristöanalyysi](#)
Liite 2 [Ehdotus strategiasuunnitelmaksi 2012- 2014](#)
Liite 3 [Henkilöstön yhteistoimintaryhmän lausunto esityksestä terveyskeskuksen strategiasuunnitelmaksi vuosille 2012-2014](#)

Esittelijä

Helsingin terveydenhuollon toimintaympäristön analyysi

Terveyskeskus tarkistaa strategiasuunnitelmansa vuosittain ennen talousarvion laatimista. Strategiasuunnitelma pohjautuu toisaalta kaupunginvaltuuston 29.4.2009 hyväksymään Helsingin kaupungin strategiaohjelmaan vuosille 2009 – 2012, toisaalta terveydenhuollon toimintaympäristön analyysin pohjalta nouseviin kehittämistarpeisiin. Terveyskeskuksen johtoryhmä ja osastojen johtoryhmät ovat osallistuneet strategian valmisteluun käymällä keskustelua johtoryhmissä sekä 24 - 25.3.2011 pidetyssä seminaarissa, johon osallistui noin 70 terveyskeskuksen johtoon ja esimiehiin kuuluvaa henkilöä. Terveyslautakunnalle strategiasuunnitelman valmistelun lähtökohtia esiteltiin lautakunnan strategiaseminaarissa 28.4.2011.

Kaupungin strategiaohjelma sisältää kaupungin keskeiset tavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet valtuustokaudelle. Terveyskeskuksen toimintaympäristön analyysissä on puolestaan tarkasteltu väestönkehityksen sekä helsinkiläisten terveyden ja sairastavuuden pohjalta terveyspalvelujen kysyntään ja tarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.

31.5.2011

Käsiteltävä tässä kokouksessa

Lisäksi on analysoitu terveyspalvelujärjestelmän tilaa ja kehitystä toiminnan, henkilöstövoimavarojen ja talouden toteuman pohjalta.

./.. Toimintaympäristön analyysi on esityslistan tämän asian liitteenä nro 1

Terveydenhuollossa on käynnissä historiallisen laaja lainsäädännön uudistus, jonka vaikutukset näkyvät koko laajuudessaan lähivuosina. Vuosina 2011 – 2014 tulee voimaan useita säädöksiä, jotka lisäävät asiakkaan ja potilaan valinnanmahdollisuuksia sekä muuttavat terveydenhuollon toiminta- ja yhteistyökäytäntöjä sekä palvelutarjontaa.

Toukokuun alussa 2011 tuli voimaan terveydenhuoltolaki, joka sisältää monia uudistuksia liittyen muun muassa asiakkaan ja potilaan aseman vahvistamiseen, erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteistyön lisäämiseen sekä terveyden ja hyvinvoinnin aikaisempaa vahvempaan painottamiseen kunnan toiminnassa. Käynnissä on myös sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita ja järjestämistä koskevan lainsäädännön valmistelu sekä sosiaalihuollon lainsäädäntöuudistus. Lakiluonnos iäkkäiden henkilöiden sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaamisesta on myös valmisteilla. Uudenlaisen tavan järjestää ja tuottaa palveluja avasi 1.8.2009 voimaan tullut laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä. Tämän lain pohjalta käynnistetyt kokeilut jatkuvat terveyskeskuksessa 30.6.2012 saakka.

Vuoden 2011 alusta astui voimaan kotikuntalain muutos, joka laajensi pitkäaikaisessa hoitosuhteessa, kuten laitoshoidossa, asumispalvelussa tai perhehoidossa olevien henkilöiden oikeutta vaihtaa kotikuntaa. Euroopan parlamentti hyväksyi 19.1.2011 mietinnön direktiiviehdotuksesta potilaiden oikeuksista rajat ylittävässä terveydenhuollossa. Tämän direktiivin aiheuttamat muutokset EU-maiden lakeihin on tehtävä syksyyn 2013 mennessä.

Lainsäädännöstä johtuvien toiminnallisten muutosten lisäksi terveydenhuollon palvelujen kysyntää lisää Helsingin väestön määrän kasvu sekä ikääntyminen. Eläkkeelle siirtyvät menettävät työnantajan kustantamat työterveyspalvelut ja heistä valtaosa siirtyy kaupungin järjestämien terveyspalvelujen käyttäjiksi. Suurten ikäluokkien eläköityminen lisää terveyskeskuksen palvelujen kysyntää koko suunnitelmakauden. Samaan aikaan terveydenhuollon henkilöstön saatavuus on heikentynyt.

Kuolleisuus- ja sairastavuustilastot osoittavat, että väestöryhmittäinen

31.5.2011

Käsiteltävä tässä kokouksessa

ja alueellinen eriytyminen on Helsingissä voimistunut. Väestön terveyserojen kaventaminen on sitä vaikeampaa, mitä syvempää huono-osaisuus on. Terveydenhuollon keinoista terveellisiin elintapoihin kannustaminen on keskeinen keino vaikuttaa kuolleisuus- ja sairastavuuseroihin. Ilman tehokkaita toimenpiteitä epäterveellisten elintapojen, erityisesti tupakoinnin ja humalajuomisen, aiheuttamat haitat keskittyvät tulevaisuudessa entistä enemmän heikossa sosioekonomisessa asemassa oleville.

Tupakointi ja alkoholin liikakäyttö ovat suurimmat yksittäiset sosioekonomisia kuolleisuus- ja sairastavuuseroja aiheuttavat sairauksien riskitekijät, joista seuraa terveydellisten ja sosiaalisten haittojen vuoksi suuria menoeriä sosiaali- ja terveydenhuollolle. Alkoholimyönteinen ilmapiiri on lisännyt ja lisää edelleen nuorten päihdekokeiluja. Tupakkatuotteiden käytön lopettaminen ja alkoholin käytön vähentäminen ovat terveydenhuollon vaikuttavin ja kustannustehokkain keino parantaa väestön terveyttä ja vähentää terveyseroja. Savuton Helsinki -ohjelman jatkaminen ja Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman toteuttaminen kaupunkilaajuisesti kaikissa hallintokunnissa ovat väestön terveyden ja terveydenhuollon kustannusten hallinnan näkökulmasta välttämättömiä toimenpiteitä.

Terveyskeskuksen terveyden seurantajärjestelmät osoittavat, että ylipaino ja liikalihavuus ovat lisääntyvässä määrin myös helsinkiläisten terveysriski. Lihavuusepidemian katkaiseminen kaupunginlaajuisella ehkäisyohjelmalla on terveyskeskuksen ehdotus seuraavaksi laajaksi kansanterveysohjelmaksi.

./ Ehdotus terveyskeskuksen strategiasuunnitelmaksi 2012 – 2014 on esityslistan tämän asian liitteenä nro 2

Strategiasuunnitelmaan 2012 – 2014 on kirjattu Helsingin terveyskeskuksen arvot, eettiset periaatteet, perustehtävä eli missio, tavoitetila eli visio, toiminnan painoalueina olevat strategiset linjaukset ja kriittiset menestystekijät.

Arvot ja eettiset periaatteet

Terveyskeskuksen osastojen henkilökunta ja johtoryhmä ovat kevään 2011 aikana käyneet keskustelun terveyskeskuksen arvoista. Helsingin kaupungin arvot - asukaslähtöisyys, ekologisuus, oikeudenmukaisuus, taloudellisuus, turvallisuus ja yrittäjämielisyys – ovat myös terveyskeskuksen arvopohja. Henkilökunnan keskustelujen pohjalta

31.5.2011

Käsitteltävä tässä kokouksessa

arvot on avattu uudelleen siitä näkökulmasta, mitä ne tarkoittavat terveyskeskuksen toiminnassa.

Kaupunginvaltuuston 29.4.2009 hyväksymät eettiset periaatteet ohjaavat henkilöstöä oikeiden valintojen tekemisessä ja täsmentävät sekä kaupunkityönantajan että kaupungin työntekijöiden velvollisuuksia.

Missio ja visio

Terveyskeskuksen perustehtävä on edistää helsinkiläisten terveyttä ja järjestää yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa tarpeellinen sairauksien hoito. Tavoitetilan mukaan terveyskeskuksen palvelut ovat vuonna 2016 alansa parhaimmista ja ne järjestetään kustannustehokkaasti. Hoito on vaikuttavaa ja turvallista. Osaava henkilöstö tukee helsinkiläisiä edistämään terveyttään ja hoitamaan sairauksiaan. Asiakaspalvelu on ystävällistä ja sujuvaa. Terveyskeskus on hyvä ja haluttu työnantaja, joka huolehtii henkilöstönsä työhyvinvoinnista.

Strategiset linjaukset

Terveyskeskuksella on neljä päästrategiaa ja jokaiselle niistä on määritelty tavoitteet.

1. Edistetään helsinkiläisten terveyttä ja kavennetaan väestöryhmien välisiä terveyseroja

Helsingin kaupunkien terveyden edellytyksiä lisätään vaikuttamalla siihen, että Helsingin kaupungin hallintokunnat ottavat toiminnassaan huomioon päätöksensä terveysvaikutukset. Sosio-ekonomiset terveyserot ovat keskeinen ongelma ja tästä johtuen voimavarojen kohdentamisessa suositaan väestöryhmiä ja alueita, joille terveyden eriarvoisuuden riskit kasaantuvat. Erityistä huomiota kiinnitetään syrjäytymisvaarassa olevien palveluihin mm. etsivän työn menetelmin. Helsinkiläisten omia voimavaroja ja vastuunottoa terveydestä vahvistetaan. Tehostetaan haitallisten elintapojen tunnistamista ja niihin puuttumista mahdollisimman varhain. Tuetaan väestön elintapamuutoksia sekä kansansairauksien ehkäisyä ja hoitoa yhteistyössä eri hallintokuntien ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

2. Turvataan hoitoon pääsy ja palvelun laatu

Hoitoon pääsyn turvaaminen on terveyskeskuksen perustehtävään kuuluva lakisääteinen velvollisuus. Palvelun hyvään laatuun liittyvänä tavoitteena on, että henkilökunta kohtaa potilaat ystävällisesti ja

31.5.2011

Käsitteltävä tässä kokouksessa

kunnioittavasti. Potilaiden omatoimisuutta ja omaa vastuuta lisätään ja perinteisiä palveluja korvataan tuottamalla sähköisiä asiointipalveluja itsehoitoon ja omahoitoon. Varaudutaan vapaan hakeutumisen laajenemiseen maan laajuiseksi vuonna 2014. Kansallisen mielenterveys- ja päihdesuunnitelman pohjalta toteutetaan yhdessä sosiaaliviraston kanssa ohjelman täytäntöönpano Helsingissä.

3. Varmistetaan riittävä ja osaava henkilöstö sekä huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista

Tavoitteena on, että terveyskeskuksen palvelut tuotetaan ensisijaisesti omalla henkilöstöllä, mutta samaan aikaan varaudutaan henkilöstön saatavuuden vaikeutumiseen kehittämällä palvelujen tuottamistapoja ja vaikuttamalla työurien pidentymiseen. Henkilöstön saannin ja osaamisen varmistamiseksi jatketaan oppisopimus- ja rekrytointikoulutuksia ja tuetaan henkilöstön ja työyhteisöjen osaamista jatko- ja täydennyskoulutuksin. Huolehditaan perehdytyksestä. Parannetaan vakinaisen henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä ja tuetaan henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia hyvällä johtamisella.

4. Lisätään tuottavuutta ja jatketaan palvelujen hallittua rakennemuutosta yhteistyössä strategisten kumppaneiden kanssa
Terveyskeskus tehostaa kustannusohjausta kaikilla organisaation tasoilla. Palvelurakenteen ja palveluprosessien kehittämistä jatketaan siten, että kustannukset edelleen lähenevät viiden seuraavaksi suurimman kaupungin keskiarvoa huomioiden kuitenkin suurkaupungin vaikutukset kustannustasoon. Välittömän asiakastyön osuutta lisätään. Kehitetään osasto- ja organisaatorajat ylittäviä hoitoprosesseja. Mielenterveys- ja päihdepotilaiden sekä vanhusten palveluketjun sujuvuutta varmistetaan yhteistyössä erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen kanssa. Tilankäytön tehostamista jatketaan.

Kriittiset menestystekijät

Kriittiset menestystekijät ovat haasteita, joissa terveyskeskuksen tulee onnistua saavuttaakseen tavoitteensa. Tämä edellyttää seuraavien asioiden toteutumista:

1. Terveyskeskus tukee kaupungin muita hallintokuntia terveyden edistämisessä ja terveyserojen kaventamisessa sekä tekee yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa.
2. Terveyskeskusta johdetaan toiminnallisena ja taloudellisena kokonaisuutena.
3. Henkilöstön pysyvyys, saatavuus, osaaminen ja työpanoksen kohdentaminen ydintehtäviin turvataan

31.5.2011

Käsittävä tässä kokouksessa

4. Terveyspalvelujen tuottavuutta parannetaan.
5. Palvelut tuotetaan strategisella kumppanuudella Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS), sosiaaliviraston, pääkaupunkiseudun kuntien sekä kansalaisjärjestöjen kanssa.

Toimitusjohtajan kannanotot

Toimitusjohtaja toteaa, että strategiasuunnitelma 2012 – 2014 noudattaa pääosin voimassa olevan strategian rakennetta ja painoalueita. Terveyskeskuksen arvot on uudelleen avattu henkilökunnan käymän keskustelun pohjalta. Terveystuon laajan lainsäädäntöuudistuksen seuraukset ovat toistaiseksi vaikeasti arvioitavissa ja ennakoitavissa. Terveystuon toimintaympäristöstä ja sen muutossuunnista tällä hetkellä saatavissa oleva tieto tukee terveyskeskuksen nykyisen strategian jatkamista. Terveyskeskuksen strategiset linjaukset ovat myös terveydenhuollon kansallisten painotusten mukaisia.

Terveyslautakunta seuraa ja arvioi strategian toteutumista muun muassa talousarvion toteuman, strategisten toimintamittareiden ja laatumittausten avulla. Asiakkaiden ja väestön näkemyksiä terveyspalveluista saatiin vuodenvaihteessa toteutetuilla kyselyillä. Toiminnan toteutumista seurataan ja arvioidaan myös vuosittain toimitusjohtajan toteuttamissa johdon katselmuksissa, henkilöstöraportissa sekä työhyvinvointimittauksissa. Terveyskeskuksen osastot laativat ennen vuodenvaihdetta toimintasuunnitelmansa, joissa konkretisoidaan viraston strategian toimeenpano osastoilla.

Strategiasuunnitelma sisältää linjaukset Helsingin terveyskeskuksen toiminnan tärkeimmistä painoalueista. Se on rakennettu tavoitteena tuottaa terveyshyötyä helsinkiläisille.

./.

Terveyskeskuksen henkilöstötoimikunta käsitteli strategiasuunnitelman kokouksessaan 23.5.2011 ja henkilöstön yhteistoimintaryhmän antama lausunto on esityslistan tämän asian liitteenä numero 3.